

Het gevaar van overtuigingen te verwaarlozen, opgehelderd in het leven en sterven van eenen land-edelman.

<https://hdl.handle.net/1874/356543>

glee

10

HET GEVAAR VAN OVERTUIGINGEN TE VERWAARLOOZEN,

opgehelderd in het leven en sterven van eenen

LAND - EDELMAN.

B. H. was de zoon van een' vromen vader, voor wien de prediking van den overleden leer-
aar M. zeer nuttig geweest was, en die daarna
eene vrijmoedige, onwrikbare en vurige belijde-
nis van Christus voor de menschen aflegde, en
in het geloof stierf, latende zijn zoon, het on-
derwerp van dit verhaal, toen nog een kind,
over aan het opzigt van eene toegenegene en
zorgvuldige moeder. Hij werd opgeleid tot eene
bestendige bijwoning van de openlijke godsdienst,
onder de prediking van een der godvruchtigste
en nadrukkelijkste predikers der laatste eeuw.

Op zijn veertiende of vijftiende jaar was hij
onder zeer levendige overtuiging van het kwaad
der zonde, en van de noodzakelijkheid om deel
te verkrijgen aan den Heere Jezus Christus. Zijn

hart was toen teeder en zijn geweten ontwaakt, maar helaas, deze ernstige aandoening was van weinig gevolg. De vlam van heilige gevoelens werd gesmoord in deszelfs geboorte, door den invloed van wereldsgezinde medgezellen, bij overmatige zorg voor de bezigheden der wereld en door de slechte voorbeelden van sommigen die Christenen genaamd werden. Hetgeen den meest nadeeligen invloed op zijn engdig gemoed maakte, was het gedrag van een belijder van de godsdienst, die gelijk hij dacht zich aan onregtvaardigheid en onderdrukkingen tegen zijne moeder als weduwe schuldig had gemaakt, welker belang B. H. op zeer vroegen leeftijd met grooten ijver en goed gevolg bestuurde.

De Heer Jezus heeft gezegd: *„Wee der wereld van de ergernissen of steenen des aanstoots, wee over hem door wien de ergernissen komen.”* Het gedrag van dien man die dezelfde plaats van aanbidding bezocht, en daar eene groote vertooning maakte, gaf B. H. een afkeer van de godsdienst, verwekte vooroordeel in zijn gemoed, en onderwierp hem aan de noodlottige aanvechtingen van den vijand der zielen, die hem voorhield: dat alle menschen leugenaars zijn, en dat de godsdienst enkel bedrog is.

O! gij valsche belijders van de godsdienst, gij huichelaars in Sion, wier trotschheid, bedriegelijkheid, begeerlijkheid en list, den

Christennaam schandvlekken, zijt gewaarschuwd!
 zijt gewaarschuwd! Moge de Heer u een tijdig
 nadenken geven!

B. H. was in het openbare leven in vroegen
 leeftijd ingeleid. Hij was zeer rijzig en manlijk
 van gestalte. Nu omtrent zestien jaren oud,
 werd hij genoodigd, om zich bij een gezelschap
 van zijne naburen te voegen, welke bij het
 ernstigste tijdvak van den laatsten oorlog
 zich hadden aangeboden om zich te wapenen,
 tot verdediging van hun beminde Vaderland.
 Hij werd alzoo in een gezelschap getrokken,
 hetwelk alles behalve gunstig was ter aankwee-
 king van godsvrucht, en werd voorts ingeleid
 tot menig feestelijk onthaal, dat hem vervoerde
 om de banden van Christelijke matigheid en
 zedigheid te verbreken.

Het was omtrent twintig jaren voor zijnen
 dood, dat de schrijver voor het eerst in gesprek
 met hem kwam over godsdienstige onderwerpen.
 Van de vroege jeugd had er gemeenzame om-
 gang bestaan, maar tot de tijd waarin de waar-
 heid in al deszelfs kracht en heerlijkheid in
 het gemoed des schrijvers geschenen had, na
 een lang tijdvak van groote en gevaarlijke ver-
 zoekingen tot ontrouw, werd hij getroffen te
 ontdekken dat de gevoelens van B. H. zeer veel
 overeenkomst hadden met die welke hij eens
 gekoesterd had, en dat hij in dezen hoogmoed

zijns harten dezelfde slechte beginsels had aangenomen, die de schrijver zelve te lang had aangekweekt.

B. H. trachtte geheel de blaam van zijn ongelooft op God te werpen. Nooit zal de schrijver de wijze vergeten op welke hij zeide: » Indien ik behoude worde, zal ik behouden worden; maar indien ik verloren ga, zal ik verloren gaan en wat kan ik doen? » Hij bezigde deze taal niet in een geest van diepe onwaardigheid of in het besef van de magt Gods, maar met blijkbare bitterheid der ziel, als uitdrukking van de treffende verwarring met welke de satan hem omringde, en van de wanhoop welke zijn gemoed overstelpte. Zijn vriend beriep zich op zijn gezond verstand; en op de wijze voorzigtigheid die hij betrachtte ten opzichte van zijne tijdelijke zaken, op de volgende wijze: » Gij wilt, zeide hij, met uwe belangen in de tegenwoordige wereld zoo niet handelen, gij zult niet zeggen: indien ik een overvloedige oogst hebben zal, dan verkrijg ik een volle, en indien ik er geen hebben zal, dan krijg ik er geen, en daarom is het onnut te ploegen en te zaaijen. Neen! mijn waarde vriend, gij weet al te wel, dat God wijselijk en met liefde middelen en einden heeft vereenigd, en dat gelijk ploegen en zaaijen u geen oogst verzekerd, gij, zonder dat die middelen door u worden aangewend,

een uitzinnige zoudt gelijken, indien gij die zoudt verwachten. Gebruik dezelfde mate van wijsheid in geestelijke dingen, welke u in uwe tijdelijke aangelegenheden bestuurt, en dan zult gij ondervinden, dat er eene naauwe vereeniging is tusschen het zaaijen in den geest en het oogsten in het eeuwige leven.

Hetzelfde gevoelen dat nu uwen geest aftrekt, beheerschte ook mij voor vele maanden; zoo als doorgaans leidde het mij om het gebed tot God terug te houden en om alle gedachten van godsdienstige dingen af te trekken; maar in het vervolg van mijne bijbellezing trof ik deze zinsnede aan: *„Werk uwe eigene zaligheid uit met vrees en beving, want het is God die in u werkt het willen en het doen naar Zijn welbehagen.”* Ik las toen dit korte bijvoegsel aan die plaats, wij moesten werken of alles van ons werk afhing, en wij moesten vertrouwen als gevoelende dat alles in en voor ons moest worden daargesteld. Dit brak bij de ontferming Gods de strik des satans. Ik begon met vernieuwden ernst tot God te roepen, de Schriften te lezen, den Heiligen Geest te smeken om zegen, te bidden over de leerredenen welke ik hoorde, zoo wel als voor ik tot het huis Gods naderde; en ik heb Gode te danken, dat Hij naar zijne oneindige genade en ontferming mij opzocht, mij de oogen opende, de stroom van

mijne genegenheden omkeerde, mij eene nieuwe en hemelsche neiging gaf, en begunstigde met een inwendige getuigenis van de waarheid der belofte: *• Dan zult gij mij vinden, wanneer gij mij van geheeler harte zoekt. Zoekt en gij zult vinden.*

B. H. luisterde met bepaalde aandacht, bewust zijnde van de kracht dezer stellingen, en vertrok van mij met uitdrukkingen van berouw. Onze loopbaan lag in eene tegenovergestelde rigting, en dikwerf zag ik hem bezorgd aan met een vol hart en oog, terwijl ik den Vader der lichten ernstig voor hem aanriep om zijn gemoed te verlichten; bij onderscheidene gelegenheden werd het onderwerp op nieuw behandeld. Onze werkzaamheden werden voor vele jaren zoo verschillend, en den omgang die wij beminden was zoo tegenovergesteld, dat wij ons zelden ontmoeteden, uitgezonderd voor weinige minuten op sommige tijden; dikwijls als ik geen gelegenheid had om tot hem te spreken, gaf ik hem toch een wenk welke, daar dezelve bijzonder met oogmerk was, om het teeder medelijden uit te drukken hetwelk ik voor hem gevoelde, indruk maakte, zoodat hij mij daarna zeide, dat ik op die wijs tot zijn hart meer-malen gesproken had.

Hij verliet de plaats van aanbidding geheel, aan welke zijn' voortreffelijken vader zoo sterk

verkleefd was, en zocht in het gezelschap van vrolijke en gedachtelooze medgezellen een geweten te verstompen, hetwelk te vroeg en te diep doordrongen was van de goddelijke waarheid, om gemakkelijk tot stilzwijgen gebragt worden; zeldzaam verloor ik hem geheel uit het oog, en dikwerf storte ik in stilte mijne ziel uit tot God voor hem, daar ik bekend was met zijne verwijdering van den leidsman zijner jeugd. Hij was voorspoedig in zijn beroep, en ten gevolge van de aangeborene bevalligheid zijner manieren, en door zijn moed in het paardrijden, werd hij zeer geveid bij Edellieden boven hem verheven in geldmiddelen en rang.

Zijn inborst was beminnelijk en toegevend, en dit juist wierd hem een valstrik, daar hij zijne overtaiging opofferde aan de vrees, om zijne wereldsgezinde medgezellen te beledigen.

Bijna twintig jaren verliepen er in bezigheden welke betrekking hadden tot de pachthoeve, den arbeid en de vermaken op het land. Een tijdvak waarin een mensch zich niet moest bepalen tot zulke overleggingen, als wordende ontstolen aan de ware belangens der ziel, een tijdvak dat voor altijd verloren gaat, en waarbij dagen, maanden en jaren verspild zijn zonder naberoov.

Onder de omstandigheden die zijn karakter

bevekten en eene niet uit te drukken ellende in zijn gemoed te weeg bragten, was de betrekking die hij aanging met eene zedelooze vrouw, die den noodlottigsten invloed had op zijnen vrede en zielerust, en zijnen naam bevlekte, hij vergat dat de schrift verklaarde; *„Het huwelijk is eerlijk in alles, en het bedde onbevleekt, maar de hoereerders en echtbrekers zal God oordeelen,“* door deze vrouw was hij volmaakt betoverd, zij bezat vele middelen, en leefde op eene wijze ver verheven boven de zijne, en hare mildheid omtrent hem was zonder grenzen.

Op zoodanige wijze leefde hij zonder zelfsverwijt en werd de deelgenoot van allerlei verstrooiingen. Tijdens dat hij zoo van vrees bevrijd was, en de ongerechtigheid met volle teugen indronk, had er eene droevige en verpletterende omstandigheid plaats, die een vriend drong om hem een brief te zenden, met de hoop en het gebed dat die ontvangen mogt worden, als de bestraffing en raad van reine vriendschap. Eene vereeniging van jonge lieden, hadden te zamen feest gehouden, en kaart gespeeld tot na middernacht. Zij hadden rijkelijk gedronken, en waren zoo als te vreezen is ook godslasterlijk bijeen geweest. Een van hen werd den volgenden morgen verdronken gevonden in eene diepe sloot, onder zulke om-

standigheden dat er geen twijfel over bleef of hij had zichzelf in het water geworpen. Arm jong mensch! hij was een ongeloovige in begrippen en zondig in den wandel!

Dit voorval bragt eene sterke ontroering in den omtrek te weeg, en nimmer zullen diegenen die er getuigen van waren vergeten, de diepe snikken met welke zijn' bejaarde Vader uitriep, toen hij in de koets stapte om zijn overblijfsel naar het graf te vergezellen, »o! mijn arme zoon! mijn arme zoon!»

B. H. was een van dit gezelschap geweest, zijn vriend kon niet nalaten hem den anderen dag het navolgende te schrijven:

»Mijn waarde vriend! Mogelijk zullen de heilige uren van den rustdag u de tijd verschaffen, voor de ernstige overweging van eenige weinige denkbeelden, ter neder geschreven bij een diep gevoel omtrent het welvaren uwer onsterfelijke ziel. Het droevig uiteinde van een uwer medgezellen, hebben zoodanigs gevoelens in mijn gemoed te weeg gebragt, die ik niet wenschte te onderdrukken, en welke ik *voor u* niet wilde verbergen.»

»Helaas! Helaas! tranen van bloed zouden te vergeefs *voor hem* geweend worden; zijn toestand is bepaald voor eeuwig! voor eeuwig! en hoe die staat is, laten dit uw eigen vrees en wantrouwen u verklaren. Alle hoop om zij-

nen ondergang voor te komen, om hem tot berouw op te wekken, om hem als een brandhout uit het vuur te rukken, is voorbijgegaan; en terwijl ieder christelijk gemoed de zwaarste zuchten slaakt en in stilte weent over een arm schepsel in het verderf, alles, alles, kan geen nut aanbrengen om er een te redden, wiens tijd van genade verstreken is. Maar mogen wij ons niet tot de levenden wenden, en trachten hen op te leiden, om toch op hun einde te merken? Ach! B. H. gij weet niet hoe menigmaal gij mijne gedachten vervult, en wat pijn en smart ik voor uwe behoudenis gevoel. Ik weet niet waarom het juist is; de eene ziel is niet waardiger dan de andere, evenwel uwe ziel ligt mij op het hart meer dan eenige andere; somtijds koester ik de hoop dat gij eindelijk na alle uwe afwijkingen van God, na alle uwe zonden hoe verzwarend zulke zonden ook zijn, bij al de vroegere onderrigtingen van uwe kindsheid, gij terug zult geroepen worden van den weg der uitzinnigheid en dwaasheid, tot de wijsheid der regtvaardigen."

• Mij dunkt, dat uw stervende vader toen zijn minderjarige zoon aan zijn doodbed gebracht werd, en hij hem met zijne zwakke armen omhelsde, hij zijne laatste wenschen en gebeden voor zijne behoudenis uitstortte en hem overgaf aan den medelijdenden Zaligmaker. Maar

ach! konde hij zijne volgende levensgeschiedenis na veertig jaren, gelezen hebben, welk eene verwijfeling! Ach! welk eene benaauwdheid zoude zijn hart verscheurd hebben. Die zoon te zien, de medegenoot der onbedachtzamen en verstrooiden, zich voegende bij het gezang der dronkaards, alle bestraffing verwerpende en de vreeze Gods verlatende; hem ziende, zich afwenden van het huis Gods en van den leeraar, dien hij als zijne eigene ziel beminde, hem te zien schuld op schuld te laden! O! wat zoude hij gevoeld, wat gezegd hebben? Er is eene plaats in de Schrift: » *de medgezel der dwazen zal verstrooid worden.*” en een ander: » *de bezolding der zonde is de dood!*” en een ander, » *de weg der overtreders is tot verderf!*” en een ander, » *de goddeloozen zullen in de hel geworpen worden, en allen die God vergeten.*” Dit alles is ontwijfelbaar u bekend; maar helaas! hebben deze uitspraken wel eenigen indruk op uw hart gemaakt? Merk toch op hoe kort een leven in vleeschelijke begeerlijkheden is, beschouw toch hoe spoedig de dag der vreugde verwisseld kan worden voor bitter en eeuwig wee.

Arme! — Zoo denkt gij van hem, en gij gevoelt eene verschrikkelijke verzekering, dat hij in onherstelbare ellende verkeert. Het is niet liefdeloos om zich dit voor te stellen, dewijl het hem geenszins benadeelt, en het heil-

zame indrukken op uwe eigene ziel te weeg kan brengen. Maar zoudt gij in uwe zonden omkomen, zoo zijn er omstandigheden, welke uwe kwellingen duizendmaal bitterder zouden maken. Hij had geene vrienden die hem opleiden, om het Evangelie in zijne jeugd te hooren; bij had geene vroege opvoeding in Goddelijke zaken; mogelijk had hij geene Bijbelsche waarheden in zijn geheugen, als betuigeling tegen de verzoeking; maar gij kunt al de voorvallen en aangelegenheden, in welke de waarheid u is ontdekt geworden, overzien; de stem der genade roept u, en het geweten ondersteunt de raad van vrienden en de Godvruchtige waarschuwingen der leeraars; maar alles — alles is te vergeefs geweest. O! in de hel opgesloten te worden, met zoo veel van den Bijbel in het geheugen! O! in geheele wanhoop te verkeeren, bij al de goedertierene u'tnoodigingen van het Evangelie! dat is de hel. Dan gescheiden te zijn van naaste en waardste vrienden, en dat voor eeuwig! een altijddurend getuige te zijn van weening en tandengeknars, en een deelgenoot te zijn van de ellende der veroordeelden. Verloren gelegenheden eenwigdurend te betreuren met het verlies zijner ziel! Is dat geen bittere beker? En nogtans houdt gij denzelfen zinneloos in uwe handen, besloten hebbende dien te ledigen. Is dit uw toestand? Ik hoop het niet! B. H.!

zijt gij gelukkig? Maakt de zonde u gelukkig? Is het geweten geheel in slaap? God verhoede het. Of heeft God gezegd: *» Zij zijn aan de ijdelheden overgegeven; laat ze aan zich zelven over;»* ik vertrouw dat hij alzoo nog niet te uwaarts gesproken heeft, en dat deze korte en haastig geschrevene brief er u een bewijs van mag toeschijnen. Maar zal ik nu eindigen, zonder een woord tot raadgeving? Geloofd zij God, gij zijt nog onder de levenden, en mogelijk gezind om met de taal van den Dichter te zeggen:

Vertel de zondaars, ja vertel,
Dat ik verlost ben van de hel!

Ik wenschte u aan te spreken gelijk Daniël zich tot Nebucadnezer wendde: *» Wat verhindert u mijnen raad aan te nemen, en waarom verbreekt gij uwe zonden niet door gerechtigheid?»* Of met de taal van Elihu, Job XXXVI, 18: *» Omdat er grimmigheid bij Hem is, (wacht u) dat Hij u misschien met eenen slag wegstoote; zoodat een groot rantsoen u daarvan niet zoude verlossen!»* Dit laatste is zeer diep in mijn hart ingedrongen, sedert ik het aandoenlijk einde vernam van hem, die zoo onlangs zijn geld al zingende en drinkende in uw gezelschap verloor. De tijd laat mij niet toe te zeggen, hoe vreeselijk de beteekenis hiervan mij voorkomt. Overweeg het ernstiglijk. Het is niet te laat; neen,

gij kunt en gij zult nog genade vinden, indien gij die zoekt. Waarom, oeh, waarom wilt gij sterven? Wat zal het eeuwige gezelschap van goddelooze medegenooten voor u doen? Medgezellen in de zonde, die medemakkers in de ellende verkrijgen, zullen onderlinge pijnigers zijn; de overtuiging hiervan bragt de rijke man er toe om te zeggen: »*Zend Lazarus tot mijne broederen, voor dat zij ook komen in deze plaats van smarten.*» Dit is mogelijk de laatste vriendelijke waarschuwing, welke God u doet toekomen. Laat mij dan, uit liefde voor uwe ziel en achting voor uwen persoon, u smeeken om op uwe wegen te letten, tot God weder te keeren, de dwazen te verlaten, en alzoo op nieuw te leven. Hij, wiens zonden hem berouwt en die ze nalaat, zal genade vinden; maar in deze wereld alleen kunt gij wederkeeren. Spoedig snelt het leven henen; weldra zal de eeuwigheid voor u aanbreken. O! dat gij dan niet met schrik en verbazing zoudt moeten uitroepen: »*De groote dag Zijner wraak is gekomen!*» Ach! dan zullen de heuvelen doof zijn en de bergen niet hooren; daar zullen geene holen gevonden worden, noch spelonken meer zijn, om uwe ziel voor de vrees te verbergen, noch te beveiligen tegen het vuur.

Met ernst begaan voor uwe beste belangen,
blijve ik
Uw opregte Vriend.

Het smart mij te moeten zeggen, dat deze brief de aanleiding was van vele uitdrukkingen van toorn en verontwaardiging tegen den schrijver, die, hoe dikwerf misdään hebbende tegen God, nogtans zich bewust was, dat opregte belangstelling in zijn' vriend zijne pen had bestuurd.

De goddelooze vergaat in zijne goddeloosheid, en de hoogmoed zijns harten belet hem God te zoeken: tot God verheffen zich zijne gedachten niet. De Heer nogtans heeft dienaren om uit te zenden, door wien hij gehoor zal verkrijgen; en wanneer Hij spreekt, eens, ja tweemaal, en de mensch het nog niet opmerkt, kan hij evenwel zoodanig kloppen aan de deur des harten, als welke de aandacht kan te weeg brengen en verzekeren. Arme B. H.! nimmer zal ik de sterke ontroering vergeten, die in mijn gemoed te weeg gebragt werd omtrent twee jaren nadat de bovenstaande brief geschreven was, toen ik op een' zondag morgen onderrigt werd dat hij gevaarlijk ziek geworden was, (ten huize van diezelfde vrouw waarop hij betrekking had) en dat hij in eene groote benaauwdheid der ziel verkeerde.

In den namiddag vernam ik, dat die vrouw van huis was naar *Londen*; en toen het donker werd begaf ik mij naar het huis en onderzocht naar hem. Tot mijne verwondering werd de deur geopend door de vrouw van het huis; ik

vroeg: » Hoe vaart B. H. ? » » Hij is zeer ziek. »
 » Kan ik hem zien ? » » Ja, » was het antwoord,
 » hij zal verblijd zijn u te zien. » Zij geleidde
 mij tot de deur van zijne kamer. Ik was spoedig
 aan de zijde van zijne legerstede. Hij was
 uitermate rusteloos — zich voor- en achterwaarts
 wendende, in grooten angst der ziele; — zoo-
 dra hij mij herkende, barstte hij in tranen uit,
 en zeide: » Hoe, zijt gij gekomen om mij te zien,
 ik konde niet denken, dat gij daartoe *hier* zoudt
 gekomen zijn. » Ik hernam: » Mijn waarde vriend,
 ik hoorde, dat gij in groote benaauwdheid der
 ziele waart; dat was voldoende, ik konde niet
 terug blijven. » » Ik ben, inderdaad ik ben, »
 zeide hij » een zoo groot zondaar geweest, ik
 vrees er zal voor mij geen hope meer zijn. »
 Met een zich verheffende stem, die bijna als uit
 het graf klonk, vergezeld met eenen doordrin-
 genden verschrikkelijken blik, riep hij uit:
 » Eeuwigheid is een lang woord, wij kunnen het
 niet omvatten noch doorgronden. O, eeuwigheid!
 eeuwigheid! » Hij betuigde de bezwaren, die
 hij gevoelde, voortkomende uit de lange keten
 van zonden, aan welke hij had toegegeven en de
 wederstand, die hij geboden had tegen zijn
 eigen geweten. » Ik wist beter, » zeide hij,
 » ik heb gezondigd tegen licht en kennis. Ik
 was ongelukkig gedurende al dien tijd, en nog-
 thans zondigde ik. » Ik trachtte zijn geval te

vergelijken bij toepasselijke gedeelten van de Schrift. Ik zeide: • Het is mijne bemoeijing, noch mijn oogmerk niet, om uwe zonden aan het licht te brengen, noch om u te leiden tot ligtachting van dezelve. Die krankheid is inderdaad schrikkelijk, en gij kunt uwe zonden niet half in zulk eene verfoeijelijke gedaante zien, als Hij dezelve ziet, die de alleen Heilige van Israël is; maar wanhoop niet; het Evangelie veronderstelt, dat de zonde der menschen groot is, onberekenbaar groot en nogtans zijn al de verordeningen van het Evangelie geschikt om de wanhoopigste krankheid van een schuldig gemoed te gemoet te komen. Ik wilde u niet bedriegelijk behandelen, noch u misleiden met vleijende woorden, doch ik wilde u bekend maken, dat allerlei soort van zonde vergeeflijk is voor een berouwhebbend en geloovig zondaar; dat het bloed van Jezus Christus de snoodste overtredingen kan verzoenen: dat het een getrouw woord en aller aanneming waardig is, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is, om zondaren te behouden, ook de voornaamste der zondaren; zoodat hij de magt bezit te redden, tot aan de einden der aarde, al degenen, die door hem tot God gaan. Denk eens, hoe wonderbaar de persoon van Jezus is: — God, in mijne natuur, zich zelve opofferende als een slagtoffer voor de zonde, en volmaakt de wet gehoorzamende, die

ik verbroken had, om door zijne regtvaardigheid mijne vrijspraak te veryerven; — kunt gij perk stellen aan de volkomenheid *zijner* gehoorzaamheid, aan de kracht *zijner* verzoening?" » Neen," hernam hij, » ik kan de gewilligheid van den Heere Jezus, om te behouden, niet betwijfelen, maar — voegde hij er met tranen bij — ik vrees, dat hij mij niet zal willen redden. Ik heb Hem veronachtzaamd, Hem klein geacht en zijne groote zaligheid veracht!" » En waarom zondt gij zijne gewilligheid, om u te redden, betwijfelen? Hij heeft geen uitzondering gemaakt. Hij kwam in de wereld om te zoeken en zalig te maken wat *verloren* was. Kwam hij niet vrijwillig? Hij had hier geene bezigheden te verrigten dan de behoudenis der zielen. Zoude hij gewillig geweest zijn om te komen en te sterven, en niet gewillig zijn om te redden? Heeft hij zich zelve niet verklaard, even zoo genegen als magtig te zijn om te behouden? Wanneer wierp hij iemand uit, die tot hem kwam? Behield hij niet eene Magdalena, een' Petrus, een' Paulus van Tharsen, een' stervenden misdadiger? De bede van den tollenaar past in uwen mond, in den toestand uwer ziele: » *o God! zijt mij zondaar genadig!*" Indien gij verlangt om behouden te worden, betwijfel dan zijne gewilligheid niet om u te redden. Wanneer gij nimmer te voren tot hem gekomen zijt, kom dan *nu*;

laat ons een verbond te zamen maken, hoewel uwe zonden zijn als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; zoo zij rood zijn als karmozijn, zij zullen worden als witte wolle."

Ik vroeg hem verder of hij den Heer . . . . wenschte te zien, de Predikant, aan wien zijn vader zoo zeer gehecht was. » Zoudt gij denken, dat hij *hier* zonde komen om mij te zien, » vroeg hij: » ja, zonder twijfel, » was mijn antwoord, » als gij het verlangt; hij beminde uw vader en hij beuint u om zijnent wil." Zijn gemoed was toen sterk aangedaan, en zijn ligchaam zoo zwak, dat een lang bezoek onvoorzigtig zoude geweest zijn, daarom na hem in het gebed, aan de genade en het mededoogen Gods te hebben aanbevolen, verliet ik hem.

Het waren plegtige oogenblikken voor mijne eigene ziel om die nimmer te vergeten. Zijn gemoed werd rustiger. Hij had daarna verscheidene gesprekken met den heer Mr. . . . Het behaagde den Heer hem van het ziekbed op te richten, en hem tot de gezondheid terug te brengen.

Gedurende eenige maanden scheen hij eene goede verwachting te beloven, en indedaad hij gaf zich niet weder aan die buitensporigheden over, aan welke hij te voren zoo zeer verkleefd was; nogtans verbrak hij die gevaarlijke verbindtenissen niet, die hij te voren gesloten had. Hij kwam telkens bij mij, en dikwerf stond hem

een traan in het oog, als ik met toegenegenheid en ernst tot hem sprak. Hij had een zware strijd tusschen plicht en genegenheid. Zijn gevoelig en voorkomend karakter maakte hem te zeer geneigd, om zijne rust en geweten op te offeren, ten einde zijne aardsgezinde vrienden te behagen, die hem met hunne noodigingen en oplettendheden als belegerden

Toen het onvermijdelijk scheen dat hij tot de wereld wilde wederkeeren, zeide ik hem: »Ik wensch dat gij dat lange woord »*eeuwigheid*» niet vergeten zijt.» Zij is nader bij dan zij vroeger was. Eenige maanden voor zijne laatste ziekte ging zijne gezondheid zichtbaar terug, maar hij trachtte dit voor anderen te verbergen; korten tijd voor dat hij bedlegerig werd, werd hij uitgenoodigd om aan eené jagtpartij deel te nemen, die gevolgd werd door eenige uitspattingen, waarvan de herinnering zeer diepen indruk op zijnen geest naliet.

Mijn laatste gesprek met hem was kort; het onderwerp was, de gelukkige toestand van een waar Christen, dewijl zoodanig een mensch, te midden van al den druk der aardsche zorgen, zich konde vertroosten met het bemoedigend uitzigt: »morgen kan ik in den hemel zijn.» »Ach!» zeide hij, »het is eene groote zaak in staat te zijn dit te kunnen zeggen! Ik wenschte dat ik het konde.» Ik hernam: »Het leven is zoo onzeker en de dood zoo nabij, dat het ieder

mensch betaamd, overtuigd te zijn, van in den hemel in te zullen gaan; indien wij niet geschikt zijn tot sterven, dan zijn wij het ook niet om te leven." Ik moedigde hem aan ernstig tot God te roepen, om dien invloed van boven, door welchen alleen hij in staat zoude zijn in Christus te gelooven, en het eeuwige leven door Hem te beërven.

Mijne bezigheden riepen mij spoedig daarna naar de hoofdstad; en op zekeren dag, als ik door de drukke straten wandelde, werden mijne gedachten geheel afgetrokken, peinzende over de geestelijke gesteldheid van mijnen vriend te D. Deze bijbelplaats had mijn geest geweldig getroffen. *» Hij die zoo dikwerf bestraft zijnde, den nek verhard, zal eensklaps verbroken worden, en dat zonder herstel.*" Ik besloot de eerste gelegenheid waar te nemen om deze waarheid op zijn geweten, met ernst en liefde aan te dringen, ten einde mijn gemoed te bevrijden van het verwijt van trouwloosheid, en door den Goddelijken bijstand zijn welzijn te bevorderen.

Den volgenden dag vroeg mij een wederzijdse vriend: *» Hebt gij vernomen dat B. H. zeer ziek is?"* *» Neen,*" hernam ik haastig. *» Is hij gevaarlijk ziek?"* *» Ja,*" was het antwoord, *» het is in 't geheel niet denkelijk dat hij herstellen zal.*" Dit onverwacht berigt drong mij als een dolk in het hart, voornamelijk toen ik

vernam dat zijn gemoed in tweestrijd was. Ik kon het huis niet verlaten voor laat in den avond, en de uren waren als jaren voor mij, zoo groot was mijne bezorgdheid en kommer ten zijnen opzichte. Ik stortte mijne ziel uit tot God voor hem, en mijn geest was overstelpt in mij. Ik sidderde van vrees, dat de dag van verantwoording eensklaps gekomen was, voor dat ik hem nogmaals had kunnen waarschuwen. Zoodra ik de gelegenheid had, haastte ik mij naar het huis waar hij zich bevond.

De vrouw tot welke hij betrekking had, hield de wacht bij de schel, op den geneesheer wachtende, om welke hij uitdrukkelijk gezonden had. Ik vroeg haar: »Kan ik B. H. zien?» Zij antwoordde: »Er is niemand die hij zoo gaarne zien zal als u, indien hij er vatbaar voor is, maar hij is geheel ijlhoofdig, en ik verwacht de doctor ieder oogenblik.» Zij verzekerde mij, dat zij bij het eerste heldere oogenblik dat hij had, om mij zoude zenden. Ik verliet het huis met een kloppend hart, vol droefheid over zijnen beklagenwaardigen toestand, en biddende dat hij zijne vermogens mogt herkrijgen, voor dat hij heenging om niet weer terug te kunnen komen; zoo lang immers, dat hij het Evangelie met zijn hart mogt omhelzen om de kracht van de Goddelijke genade met zijn leven te bevestigen, en een medegenoot te worden dergenen die God vreesden.

Den volgenden morgen vernam ik dat hij erger was en de ijlhoofdigheid zeer hevig. De geneesheer had het stiptste bevel gegeven dat niets wat betrekking tot de Godsdienst had, bij hem mogt worden toegelaten, en verbood zijne naaste betrekkingen de kamer, indien zij met hem wilden spreken over ernstige onderwerpen. Helaas! helaas! dat een doctor zoo kon handelen! Deze wereldwijze man, hoe welmeenend ook, verhinderde waarschijnlijk de genezing van zijn ligchaam, door de afgetrokken ziel aan zichzelf over te laten, zonder dien bijstand, welke oprechte christen-vrienden haar konden toebrengen. Hem ontbrak een geneesmiddel voor den geest en voor het geweten, en dit veroorzaakte afgetrokkenheid en wanhoop, en daarop volgende verwarring van denkbeelden.

Den volgenden dag gaf de geneesheer een gunstig bericht van de ongestelde: mijne hoop herleefde, en ik vertrouwde dat het gebed voor hem verhoord was. Geroepen zijnde, hoorde ik dat de beterschap van korten duur geweest was en dat de voortteekens weder verontrustend waren. In den avond stierf hij. Ik zal hem niet weder zien voor het oordeel des grooten dags! Men verhaalde mij, dat in de verheffing der ijlhoofdigheid, zoowel als wanneer hij meer geregeld sprak, hij onafgebroken riep om zijnen vriend, zeggende: »Indien hij wist dat ik ziek was,

zoude hij wel komen en voor mij bidden," of zoo als hij het in die krankzinnigheid uitdrukte. » Hij zoude mij een gebed geven." De bewustheid van dit gezegde vermeerderde mijne droefheid. Ik dacht dat ik in blijmoedigheid mijn leven zou kunnen afstaan, indien daarmede zijne ziel gered konde worden van het verderf.

Een bloedverwant die bij hem geweest was, op den laatsten rustdag die hij op aarde heeft doorgebracht, berigtte mij, dat, voor dat de ijlhoofdigheid begonnen was, de benaauwdheid zijner ziel zeer sterk was geweest, en dat hij veel verootmoedigende inzigten van zichzelf en zijne zonden getoond had.

Hij drukte zijne vreeze uit, dat hij gezondigd had, boven het bereik der Goddelijke genade, en zeide: » ik ben een zoo groot zondaar geweest; denkt gij dat er nog eenige hoop voor mij is?" Zijn bloedverwant wees hem op die zinsnede: » Toen sprak Jezus eene gelijkenis, daartoe strekkende, dat de mensch altijd moet bidden en niet vertragen." Dit scheen van invloed op zijn gemoed te zijn; en gedurende de korte tusschenpoos die volgde, eer dat hij geheel krankzinnig werd, herhaalde hij die dikwerf.

Hij is heengegaan; hij is die lijn overgetrokken, welke de twee werelden afscheidt; hij is beoordeeld, en zijn toestand voor eeuwig beslist! Ach! hoe ledig en onvoldoende is een leven van

vleeschelijke genietingen! De ondervinding van B. H. geeft er hier een treffend getuigenis van. Toen er op zijn sterfbed een vriend tot hem zeide: » Hoe dikwerf heb ik opgemerkt, als gij mijne woning voorbij gingt, van de jagt terugkeerende, dat gij mij toescheent eene blijde houding te willen aannemen, en u tot lagchen te dwingen bij uwe medgezellen; dan dacht mij, was er iets bij u dat scheen te zeggen: Ik ben niet gelukkig.” » Gij hebt volkomen gelijk,” hernam hij; » zeer dikwijls, als ik met mijne vrolijke makers lachte, gevoelde ik mij onuitsprekelijk ongelukkig. Ik was een deerniswaardige ellendeling te midden van hen. Ik had geen oogenblik rust; het geweten klopte mij, en uw aanblik vervulde mij meermalen met eene onbegrijpelijke benaauwdheid. Ik wenschte dat ik de band verbreken konde, die mij aan mijne medgezellen verbond, ja dat ik hun nimmer gekend had. Dat ik was als gij, en somtijds zelfs dat ik een hond ware!” Zijn vriend antwoordde hem: » Ik dacht veel uit uwe houding te kunnen opmerken, maar ik verwachtte niet, zoo veel uit uw eigen mond te zullen hooren. Dan kunt gij niet zeggen, dat honden, en paarden, en blijgeestige makers iemand gelukkig maken.” » Neen,” zeide hij; » dit kan ik, noch durf ik niet: al mijne vroegere ondervinding bewijst het tegendeel.”

Dat ieder lezer de plechtige vermaning waardeere: „ Zoek den Heer, terwijl Hij te vinden is; roep Hem aan, terwijl Hij nabij is. Dat de goddelooze zijnen weg verlate, en de onregtvaardige man zijne gedachten, en laat hem wederkeeren tot den Heer, en Hij zal hem genadig zijn; en tot onzen God, en Hij zal hem menigvuldiglijk vergeven.”
